

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/94/2020
Identifikačné číslo spisu: 7115220959
Dátum vydania rozhodnutia: 27.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7115220959.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. Soni Géciovej, Štúrova 44, Košice, správkynia konkurznej podstaty úpadcu Stará sladovňa Košice, s.r.o., Štúrova 33, Košice, proti žalovaným: 1/ Ing. X. X., nar. XX. R., X. 2/ I. Z., nar. XX. I. XXXX, V., 3/ Z. M., nar. XX. D. XXXX, U., 4/ Ing. F. Z., nar. X. D. XXXX, G., všetci zastúpení advokátkou JUDr. Ingrid Kovalčukovou, Štúrova 22, Košice, o určenie neúčinnosti právneho úkonu úpadcu a o vrátenie vecí do konkurznej podstaty, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3CoKR/13/2020-527 z 30. júna 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3CoKR/13/2020-527 z 30. júna 2020 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 31Cbi/15/2015-314 z 26. marca 2018 zamietol návrh na prerušenie konania, žalobu zamietol a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným trovy konania v rozsahu 100% o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že predovšetkým skúmal, či boli v danom prípade splnené podmienky úspešnej odporovateľnosti právneho úkonu a to kúpnej zmluvy z roku 2013, ktorou úpadca previedol na žalovaných nehnuteľnosti vedené Okresným úradom Poprad katastrálny odbor, zapísané na LV č. XXXX, nachádzajúce sa v okrese Poprad, obec Poprad, kat. úz. F. a určenia uvedenej zmluvy za neúčinnú v zmysle § 57 ods. 4 zák. č. 7/2005 Z. z. (ďalej aj „ZoKR“) v spojení s § 58 ZoKR. Poukázal na kúpnu zmluvu a zmluvu o zriadení záložného práva, uzatvorenú medzi žalovanými 1/ až 4/ ako predávajúcimi 2/, 3/, 4/ a 6/ a terajším úpadcom ako kupujúcim zo dňa 21. marca 2012, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vedené Okresným úradom Poprad katastrálny odbor, zapísané na LV č. XXXX, nachádzajúce sa v okrese Poprad, obec Poprad, kat. úz. F., v zmluve bližšie špecifikované, za ktoré bol doterajší úpadca povinný zaplatiť kúpnu cenu žalovanému 1/ 154.210 €, žalovanému 2/ 94.920 €, žalovanému 3/ 94.920 € a žalovanému 4/ 94.920 €. Ďalej poukázal na kúpnu zmluvu a dohodu o započítaní uzavretú medzi terajším úpadcom ako predávajúcim a žalovanými 1/ až 4/ ako kupujúcimi 1/, 2/, 3/, 4/ zo dňa 21. augusta 2013, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vedené Okresným úradom Poprad, katastrálny odbor, zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. F., bližšie

špecifikované v zmluve, na základe ktorej mali žalovaní terajšiemu úpadcovi zaplatiť kúpnu cenu a to žalovaný 1/ 154.210 €, žalovaný 2/ 94.920 €, žalovaný 3/ 94.920 € a žalovaný 4/ 94.920 €. Uviedol, že z článku IV. uvedenej zmluvy okrem iného vyplýva, že z dôvodu nezaplatenia kúpnej ceny uzatvorenej medzi nimi dňa 21. marca 2012 došlo k dohode o započítaní pohľadávok kupujúcich 1/ až 4/ voči predávajúcemu, ktoré vznikli z kúpnej zmluvy z 21. marca 2012. Vychádzajúc z uvedených kúpnych zmlúv súd prvej inštancie uzavrel, že terajší úpadca neuhradil žalovaným kúpne ceny, pričom kúpna cena na základe kúpnej zmluvy a dohody o započítaní, uzavretej medzi terajším úpadcom ako predávajúcim a žalovanými 1/ až 4/ zo dňa 21. augusta 2013 sú v rovnakej výške, v akej bol dlh terajšieho úpadcu voči žalovaným, vzniknutý nezaplatením kúpnych cien vyplývajúcich z kúpnej zmluvy a zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej medzi žalovanými 1/ až 4/, v zmluve označenými ako predávajúci 2/, 3/, 4/ a 6/ a terajším úpadcom ako kupujúcim dňa 21. marca 2012. Na základe uvedeného vyslovil názor, že nebola splnená prvá podmienka uvedená v § 58 ods. 1 ZoKR. Z uvedeného dôvodu upustil od skúmania ďalších podmienok uvedených v § 58 ods. 2 a 3 ZoKR. Ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal splnením ďalšej podmienky úspešnej odporovateľnosti právneho úkonu, upravenej v § 60 ZoKR v spojení s § 57 ods. 4 ZoKR. Zoznamom spriaznených osôb mal súd za nepochybne preukázané, že okrem iných sú spriaznenými osobami úpadcu aj žalovaný 1/ až 4/, ale aj Ing. U. V., Mgr. P. U. a OSIVEX ZÁHRADKÁR s.r.o. Košice. So zreteľom na túto skutočnosť konštatoval, že žalovaní boli povinní preukázať, že úpadca nemal úmysel ukrátiť svojich veriteľov a nemali vedomosť o tomto úmysle. Skutočnosť, že žalovaní nemali vedomosť o úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov vyvodil z účastníkmi dňa 21. marca 2012 a 21. augusta 2013 uzatvorených zmlúv konštatujúc, že ak by totiž danú zmluvu neuzavreli, mal by úpadca záväzok voči žalovanému 1/ v sume 154.210 €, žalovanému 2/ v sume 94.920 €, žalovanému 3/ 94.920 € a žalovanému 4/ 94.920 €. Nedostatok úmyslu úpadcu ukrátiť svojich veriteľov vyvodil súd prvej inštancie aj zo skutočnosti, že žalobkyňa sa nedomáhala odporovateľnosti kúpnej zmluvy a dohody o započítaní uzatvorenej medzi terajším úpadcom ako predávajúcim a Ing. U. V. ako kupujúcim dňa 25. septembra 2013, pričom Ing. U. V. je tiež osobou spriaznenou s úpadcom a samotná zmluva svojím obsahom je takmer totožná s obsahom kúpnej zmluvy a dohody o započítaní, uzatvorenej medzi terajším úpadcom ako predávajúcim a žalovanými 1/ až 4/ ako kupujúcimi 1/ až 4/ dňa 21. augusta 2013. Uzavrel, že ak žalobkyňa nemala preukázaný tento úmysel úpadcu pri kúpnej zmluve a dohode o započítaní uzavretej medzi terajším úpadcom ako predávajúcim a Ing. V., nemožno ho mať za preukázaný ani v súvislosti s predmetnými zmluvami. So zreteľom na uvedené nemal súd za splnené ani zákonné podmienky uvedené v § 60 a § 62 ods. 2 a 4 ZoKR. V súvislosti s ďalšou zákonnou podmienkou a to, že odporovať podľa tohto zákona možno len tomu právnenému úkonu dlžníka, ktorý ukracuje uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka, poukázal na tú skutočnosť, že do konkurzu vedeného na majetok spoločnosti Stará sladovňa Košice, s.r.o., si s výnimkou spoločníkov a konateľov úpadcu - teda spriaznených osôb - časť z nich v procesnom postavení žalovaných, prihlásil svoju pohľadávku len jediný veriteľ, vo výške prihlásenej pohľadávky len 51,24 €. V súvislosti s pohľadávkou spoločnosti OSIVEX ZÁHRADKÁR s.r.o. v sume 41.770,79 €, súd prvej inštancie poukázal na to, že táto pohľadávka je pohľadávkou podriadenou, ktorej uspokojenie podlieha § 95 ods. 2 a 3 ZoKR. Za majúci obdobný charakter označil pohľadávku Mgr. U. (uplatnenú v konaní vedenom pod sp. zn. 30Cbi/21/2014) za predpokladu, že súd žalobe vyhovie. Vychádzajúc z uvedeného, ako aj skutočnosti, že sa žalobkyňa nedomáhala neúčinnosti ďalších právnych úkonov napr. zámennej zmluvy špecifikovanej v odseku 13 odôvodnenia, súd prvej inštancie nevyhovel žalobe ani v časti, v ktorej sa domáhala vrátenia predmetných nehnuteľností do konkurznej podstaty. Návrh žalobkyne na prerušenie konania zamietol, keďže ho považoval za nedôvodný. Výrok týkajúci sa náhrady trov konania odôvodnil úspechom žalovaných v konaní a ustanovením §§ 255 ods. 1 a 2 a 262 ods. 1 a 2 CSP.

3. Na odvolanie žalobkyne odvolací súd rozsudkom č. k. 2CoKR/45/2018-419 zo dňa 29. novembra 2018 v znení opravného uznesenia č. k. 2CoKR/45/2018-434 z 22. januára 2019 rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku zmenil tak, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 21. augusta 2013, ktorou úpadca previedol na žalovaných nehnuteľnosti vedené Okresným úradom Poprad, katastrálny odbor, zapísané na LV č. XXXX, nachádzajúce sa v okrese Poprad, v obci Poprad, kat. úz. F. je právne neúčinná a žalovaným uložil povinnosť vrátiť uvedené nehnuteľnosti do konkurznej podstaty úpadcu. Súčasne rozhodol, že žalobca má voči žalovaným nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej

inštancie a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Na základe dovolania podaného žalovanými (ďalej aj „dovolatelia“) Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1Obdo/33/2019 z 05. marca 2020 rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2CoKR/45/2018-419 zo dňa 29. novembra 2018 v znení opravného uznesenia č. k. 2CoKR/45/2018-434 z 22. januára 2019 zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

5. Dovolatelia vyvodili prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. e/ a f/ CSP.

6. Dovolací súd v súvislosti s námietku dovoľateľov, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca JUDr. Vladimír Hrib, PhD. v odôvodnení uznesenia uviedol, že nimi v dovolaní uvádzané skutočnosti sú totožné s dôvodmi uvedenými v nimi už skôr vznesenej námietke zaujatosti, opodstatnenosť ktorej posudzoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3Ndob/8/2018 z 21. septembra 2018, ktorým rozhodol, že sudca JUDr. Vladimír Hrib, PhD., nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Nakoľko žalovaní v dovolaní neuvádzali žiadne ďalšie (odlišné) skutočnosti a dovolací súd sa stotožnil so záverom najvyššieho súdu v uvedenom uznesení, dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaných podľa ustanovenia § 420 písm. e/ CSP nie je procesne daná.

7. Dovolací súd sa stotožnil s názorom dovoľateľov, že krajský súd napadnutý rozsudok neodôvodnil, svoje právne a skutkové závery vyslovil bez jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky skutkovo relevantné otázky, vzhľadom na skutočnosť ktorú mal prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP za danú. Dospel k záveru, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie je možné zistiť, akým spôsobom dospel k úplne opačnému záveru ako súd prvej inštancie a preto rozsudok odvolacieho súdu spolu s opravným uznesením podľa § 449 ods. 1 a § 450 CSP zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

8. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) o odvolaní žalobkyne opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 3CoKR/13/2020-527 z 30. júna 2020 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku zmenil tak, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 21. augusta 2013, ktorou úpadca previedol na žalovaných nehnuteľnosti vedené Okresným úradom Poprad, katastrálny odbor, zapísané na LV č. XXXX, nachádzajúce sa v okrese Poprad, v obci Poprad, kat. úz. F. je právne neúčinná a žalovaným uložil povinnosť vrátiť uvedené nehnuteľnosti do konkurznej podstaty úpadcu. Súčasne rozhodol, že žalobca má voči žalovaným nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

9. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia pojednávania konštatujúc, že nebolo potrebné zopakovať a doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem.

10. Odvolací súd v odôvodnení poukázal na to, že z výpisu z LV č. XXXX pre katastrálne územie F. je zrejmé, že pôvodným vlastníkom stavieb vedených na LV č. XXXX bol úpadca a od 5. septembra 2013 a aj v súčasnosti sú ním žalovaní, pričom uvedené nehnuteľnosti sú v ich podielovom spoluvlastníctve. Ďalej konštatoval, že žalovaní pôsobia ako konatelia a spoločníci úpadcu, z dôvodu ktorého sa jedná o spriaznené osoby v zmysle v § 9 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoKR“).

11. Za rozhodujúcu otázku, od riešenia ktorej bolo závislé právne posúdenie veci odvolacím súdom označil otázku, či boli splnené predpoklady odporovateľnosti právnych úkonov podľa § 60 ZoKR. V súvislosti s tým poukázal na účel odporovateľnosti právnych úkonov ako inštitútu konkurzného práva, ktorým je zabrániť nepoctivým úkonom dlžníka, ktorými znižuje svoj majetok (veci, práva pohľadávky na úkor veriteľov). Dlžníkov právny úkon musí ukrať uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Za vymáhateľnú považoval pohľadávku, ktorá už má kvalitu judikovaného práva v zmysle CSP alebo je vykonateľná podľa iných právnych predpisov. V danom prípade za vymáhateľnú pohľadávku, okrem iných označil pohľadávku v intenciách právoplatného rozhodnutia Okresného súdu

Košice I zo dňa 29. septembra 2016 vo výške 41.770,79 eur.

12. Ďalej uviedol, že ďalším predpokladom odporovateľnosti je to, že právny úkon bol urobený s úmyslom ukrátiť veriteľa, ak tento úmysel bol druhej strane známy. Úmysel ukrátiť veriteľa predpokladá pri právnych úkonoch, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo medzi dlžníkom a blízkymi osobami, alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb. Zdôraznil, že náležitá starostlivosť a schopnosť rozpoznať úmysel dlžníka sú skutkové okolnosti, ktoré treba zisťovať konkrétne, diferencovane a špecificky v každom prípade. Zistenie, či dlžník alebo osoba jemu blízka je osobou spriaznenou sa opiera o výpis z obchodného registra. Poukázal na to, že v čase podpisovania horeuvedenej zmluvy boli žalovaní štatutárnymi osobami a spoločníkmi úpadcu, teda sa jednalo o spriaznené osoby. Za daného stavu sa teda úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov predpokladá. Konštatoval, že ak teda chceli byť žalovaní v konaní úspešní, mali preukázať neexistenciu úmyslu dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávky veriteľov, alebo to, že o dlžníkovom úmysle nevedeli. Odvolací súd vyslovil názor, že z obsahu celého spisu vyplýva, že žalovaní nepreukázali neexistenciu ich úmyslu ukrátiť uspokojenie pohľadávok konkurzných veriteľov. Plnenie na základe neúčinných právnych úkonov podľa § 63 ZoKR má za následok to, že plnenie sa vracia do príslušnej konkurznej podstaty.

13. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd konštatoval naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo založené na nesprávnom právnom posúdení veci a to otázky neúčinnosti právneho úkonu.

14. Ďalej odvolací súd poukázal na to, že predávajúcimi v kúpnej zmluve zo dňa 21. marca 2012 a zmluvy o zriadení záložného práva, boli žalovaní 2/ až 4/, pričom v čase uzavretia horeuvedenej zmluvy žalovaní 1/ až 3/ boli zároveň konateľmi obchodnej spoločnosti Stará sladovňa Košice, s.r.o., IČO: 36 782 467, Štúrova 33, 040 01 Košice, zo skutočností ktorej nepochybne vyplýva, že predávajúci žalovaní 1/ až 4/ poznali finančný stav obchodnej spoločnosti, ktorej svoje nehnuteľnosti odpredali. Poukázal na to, že návrh na vyhlásenie konkurzu podali žalovaní, a aby boli splnené podmienky pre vyhlásenie konkurzu svoju pohľadávku vo výške 50,- eur si prihlásila právna zástupkyňa žalovaných.

15. Ďalej vyslovil názor, že je vecou správcu aké a proti komu žaloby o neúčinnosť právnych úkonov podá.

16. Konštatoval, že správca nepochybil, pretože žaloval všetkých účastníkov kúpnej zmluvy, ktorej neúčinnosti sa domáha.

17. Doplnil, že ak o neúčinnosti právneho úkonu rozhodoval súd, je tento právny úkon neúčinný voči konkrétnym veriteľom (Zákon o konkurze a reštrukturalizácii - Komentár, 2 vydanie, Milan Ďurica).

18. Nad rámec odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie označil jeho konštatovanie o prípadnej nevykonateľnosti súdneho rozhodnutia, ak by súd prvej inštancie návrhu vyhovel, pričom dodal, že prípadný výkon právoplatného rozhodnutia súdu sa realizuje v rámci exekučného konania.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a to tak, že úspešnému žalobcovi priznal voči neúspešným žalovaným právo na nahradenie jeho trov konania v rozsahu podľa pomeru jeho úspechu v odvolacom konaní, t. j. v plnom rozsahu.

20. V súvislosti s výškou súdneho poplatku za dovolanie/náhrady trov konania poukázal na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS/119/2012.

21. Proti tomuto rozsudku podali dovolanie žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Z obsahu dovolania vyplýva, že jeho prípustnosť vyvodili z ustanovenia § 420 písm. e/ a f/ CSP.

22. Za nesprávny označili postup odvolacieho súdu, ktorý celkom opomenul všetky dôkazy, ktoré v

konaní produkovali žalovaní. Tieto dôkazy v odôvodnení rozsudku vôbec neuvádza, ako keby vôbec neexistovali v dôsledku čoho sa vyhol aj ich hodnoteniu. Poukázali na § 383 CSP, podľa ktorého platí, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní, ako aj na § 384 CSP, podľa ktorého, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám. Poukázali na to, že odvolací súd v podstate len uzavrel, že bol naplnený odvolací dôvod podľa písm. h/ CSP, teda že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu však nie je možné zistiť, v čom spočíva omyl prvostupňového súdu v súvislosti s aplikáciou práva, ktoré konkrétne ustanovenie zákona súd prvej inštancie aplikoval nesprávne, a ktorým „správnym“ ho odvolací súd nahradil. Vyslovili domnienku, že v skutočnosti odvolací súd posudzoval žalobou napadnutý právny úkon úpadcu podľa toho istého ustanovenia ZoKR, ako aj súd prvej inštancie, t. j. podľa § 60 ZoKR (tzv. „ukracujúci právny úkon“) avšak dospel k úplne opačnému záveru o (ne)existencii úmyslu úpadcu namietaným právnym úkonom ukrátiť svojich veriteľov. Teda kým okresný súd vykonaným dokazovaním ako aj s ohľadom na všetko, čo v konaní vyšlo najavo dospel k jednoznačnému záveru o tom, že pri uzatvorení zmluvy, ktorou úpadca previedol na žalovaných dotknutý nehnuteľný majetok nemohol byť v konaní úpadcu prítomný úmysel ukrátiť týmto úkonom svojich veriteľov, odvolací súd mal za to, že žalovaní nepreukázali, že o úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov (v čase vykonania namietaného právneho úkonu) nemohli vedieť. Za takéhoto stavu sa potom nemôže jednať o odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, ale mohlo by sa jednať jedine o odvolací dôvod podľa písm. f/ CSP t. j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Konštatovali, že uvedený dôvod odvolania podľa ich názoru vôbec nebol daný a žalobkyňa aj tento dôvod odvolania uviedla len účelovo a najmä bez toho, aby jeho naplnenie akýmkoľvek spôsobom konkretizovala. Takýto postup odvolacieho súdu označili za účelový so zameraním na to, aby sa žalovaní nemohli účinne brániť v prípade opakovania či doplňovania dokazovania, čím im boli zo strany odvolacieho súdu vedome odňaté ich procesné práva. Ak totiž mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie, resp. na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam ohľadom (ne)existencie úmyslu pri uzatváraní namietanej zmluvy, bol s ohľadom na znenie § 384 povinný dokazovanie vykonané na súde prvej inštancie zopakovať, a za týmto účelom bol povinný postupom podľa § 385 ods. 2 CSP nariadiť vo veci pojednávanie. Súd tak ale neurobil, tomuto postupu sa vyhol tým, že celkom opačné závery, z riadne vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie o skutočnostiach podstatných pre rozhodnutie vo veci, jednoducho vyhlásil za nesprávne právne posúdenie veci.

23. Vyjadrili presvedčenie, že tieto postupy a závery odvolacieho súdu sú dôsledkom zaujatosti odvolacieho súdu a to najmä JUDr. Hriba, na ktorú žalovaní od počiatku odvolacieho konania opakovane poukazujú a poukazovali naň už v skôr podanom dovolaní. K pôvodnému obsahu námietky, na ktorom žalovaní naďalej zotrvali poukázali na fakt, že kým sudca JUDr. Hrib pozná aj ich, nakoľko chodieval do budovy Starej sladovne za ich kolegom (Mgr. U.). S Mgr. U. sú na rozdiel od nich dlhoroční priatelia a nielen náhodní známi ako je to vo vzťahu k nim. Poukázali na to, že jediným údajným veriteľom, ktorý by mal byť poškodeným žalobou napadnutým právnym úkonom je práve spoločnosť OSIVEX ZÁHRADKÁR s.r.o., ktorá je spriaznenou osobou prostredníctvom Mgr. U., ktorý na túto spoločnosť postúpil svoju premlčanú pohľadávku voči úpadcovi, údajne z pôžičky 2008. Ďalej v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. e/ CSP poukázali žalovaní na to, že o ich námietke zaujatosti rozhodovala práve sudkyňa, ktorá v minulosti pôsobila na Krajskom súde Košice, pričom práve obchodným kolégiom tohto súdu, ktorému predsedá práve sudca JUDr. Hrib bola v minulosti navrhnutá za členku Súdnej rady. Poukazovali na to, že táto sudkyňa nevidela v tam uvedených okolnostiach žiadne pochybnosti o možnej absencii nestrannosti tohto sudcu, hoci právny zástupca spoločnosti OSIVEX ZÁHRADKÁR s.r.o. ako aj Mgr. U. je vždy a výlučne len jeho syn ako bolo uvedené aj v predchádzajúcich podaniach súvisiacich s námietkou zaujatosti sudcu JUDr. Hriba. Toto zastupovanie je od počiatku realizované z titulu dlhoročného priateľstva otca právneho zástupcu s Mgr. U.. Poukázali na to, že syn sudcu JUDr. Hriba zastupoval ešte aj úpadcu a to do času, kým bol konateľom tejto spoločnosti Mgr. U., t. j. do času vzdania sa funkcie konateľa. Obe rozhodnutia Krajského súdu Košice v tejto veci označili vzhľadom na ich obsah za priamy dôkaz o tom, že vo veci nerozhodoval nestranný

súd.

24. Ďalej namietali, že odvolací súd uložil žalovaným vydať 100% nehnuteľnosti, čím jednoznačne prisúdil viac ako bolo z namietaného právneho úkonu nadobudnuté, pričom už samotná požiadavka žalobkyne vydať za danej procesnej situácie do konkurznej podstaty celú nehnuteľnosť je neudržateľná, keďže žalobkyňa sama nikdy nenamietala odporovateľnosť tohto iného právneho úkonu. Odvolací súd jej napriek tomuto zásadnému nedostatku žaloby vyhovel a prisúdil ešte aj to čo ona sama nikdy nenamietala.

25. Ďalej uviedli, že tiež nie je zrejmé, voči komu vlastne má byť namietaný právny úkon určený za neúčinný, t. j. či voči žalobkyni alebo voči veriteľom, ak voči veriteľom tak voči ktorým (voči všetkým alebo len voči tým, čo si prihlásili pohľadávky do konkurzu). Poukázali na to, že odvolací súd tento zásadný nedostatok samotnej žaloby zhojil jednoducho tak, že si o tom voči komu má byť právny úkon neúčinný urobil záver z druhého vydania komentára M. Ďuricu k Zákonu o konkurze a reštrukturalizácii, na základe čoho dospel k záveru, že tento právny úkon je neúčinný voči „konkrétnym veriteľom“.

26. Za nesprávnu označili aj konštatáciu odvolacieho súdu, že prípadný výkon právoplatného rozhodnutia sa realizuje v rámci exekučného konania, čo ani nie je pravda, pretože ak súd prikázal aby sa nehnuteľnosti vrátili do konkurznej podstaty, speňažuje ich správca a nie exekútor.

27. Konštatovali ďalej, že namietaný právny úkon nemohol byť v úmysle poškodiť veriteľov z toho dôvodu, že žiadni takíto veritelia v čase prevodu (a ani nikdy potom) neexistovali, čo vyplýva aj zo samotného doplnenia odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. V tejto súvislosti poukázali na to, že si odvolací súd v odôvodnení rozsudku priamo protirečí, keďže doplnenie odôvodnenia, ktoré odvolací súd na pokyn dovolacieho súdu učinil, je v priamom rozpore s jeho výrokom, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie.

28. Z argumentácie súdu sa možno domnievať, že tento tvrdí akúsi nečestnosť v konaní žalovaných práve z dôvodu doručenia prihlášky ich právneho zástupcu do konkurzu vedenom na majetok spoločnosti Stará sladovňa Košice s.r.o., keď mal za to, že prihlásenie pohľadávky súviselo so splnením podmienok pre vyhlásenie konkurzu. Uviedli, že v čase podávania návrhu na vyhlásenie konkurzu mal úpadca troch veriteľov, ktorí neboli spriaznenými osobami. Konštatovali, že aj s ohľadom na tento fakt nie je zrejmé, k splneniu akej podmienky vyhlásenia konkurzu vôbec mohla žalovaným ako konateľom úpadcu dopomôcť pohľadávka ich právnej zástupkyne. Veriteľom s najvyššou pohľadávkou bola spoločnosť BONUS SLOVAKIA s.r.o. Nik z konateľov, ktorí podávali návrh na vyhlásenie konkurzu nemohol vopred vedieť, či si táto spoločnosť prihlási alebo neprihlási svoju pohľadávku. Náznak akejsi úvahy súdu v odseku 113 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu preto označili len za ničím nepodloženú špekuláciu odvolacieho súdu, ktorá nemá absolútne žiaden ani reálny a už vôbec nie racionálny základ. Ak odvolací súd, vedomý si faktu, koľko veriteľov a v akej výške pohľadávok mal úpadca v skutočnosti v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu, ak dokonca vychádzal z hodnoty pohľadávky veriteľa BONUS SLOVAKIA s.r.o. v sume len 13,87 €, muselo mu byť zrejmé, že celková suma neuhradených záväzkov mimo spriaznených osôb predstavovala len sumu 93,70 €. Pri správnom výpočte to v skutočnosti bolo 143,42 € (len symbolická suma), ako možný dôkaz o stave úpadku, ktorý by mohol byť motiváciou úmyslu uzavretím namietanej kúpnej zmluvy poškodiť týchto veriteľov úpadcu a to okrem iného aj s ohľadom na reálny stav aktív, keď v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že v čase podávania návrhu na vyhlásenie konkurzu predstavovala suma aktív úpadcu 46.674,74 €. Výška pohľadávky údajného poškodeného veriteľa, ktorým argumentuje odvolací súd t. j. OSIVEX ZÁHRADKÁR s.r.o., táto pohľadávka bola len vo výške 41.770,79 € (odsek 20 odôvodnenia súdu prvej inštancie). Teda ani suma týchto pohľadávok z ktorých tri v čase vykonania úkonu ani neexistovali a pohľadávka spoločnosti OSIVEX ZÁHRADKÁR s.r.o., pôvodne vo vlastníctve Mgr. U. bola minimálne premlčaná (ak vôbec reálne existovala, čo žalovaní odmietajú) nezakladá logický predpoklad úmyslu úpadcu, poškodiť namietaným prevodom svojich veriteľov.

29. Zdôraznili, že žalobkyňa nikdy nenamietala neúčinnosť rovnakej kúpnej zmluvy uzavretej medzi

úpadcom a švagrom Mgr. U. dňa 25. septembra 2013, pričom neskôr fakticky vyhlásila za veriteľa, ktorý má byť uvedenými transakciami ukrátený na uspokojení svojej pohľadávky, práve jeho a to vo vzťahu k jeho navyše premlčanej pohľadávke, ktorú postúpil Mgr. U. na svoju spoločnosť OSIVEX ZÁHRADKÁR s.r.o. So zreteľom na uvedené za nesporné označili to, že ak by mala žalobkyňa skutočne za to, že kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanými a úpadcom v roku 2013 je ukracujúcim právnym úkonom, v takom prípade by určite podala rovnakú žalobu aj proti Ing. V. (švagrovi Mgr. U.), čo však neurobila. Nesúhlasili s argumentáciou odvolacieho súdu, že správca si môže vybrať, ktorý úkon bude namietat' a ktorý nie, keďže je správca povinný vždy postupovať s náležitou odbornou starostlivosťou.

30. Za zásadnú, pre posúdenie veci označili skutočnosť, že žalovaní na základe namietanej kúpnej zmluvy nadobudli späť len svoje pôvodné spoluvlastnícke podiely, a to súhrnne v rozsahu 63,08%. Zostávajúcich 36,92% nadobudli žalovaní až neskôr od Ing. V., a to na základe zámennej zmluvy zo dňa 4. decembra 2013. Poukázali na to, že ani túto zmluvu žalobkyňa nikdy žiadnym spôsobom nenamietala. Vzhľadom na uvedené označili požiadavku, aby žalovaní vydali do konkurznej podstaty celú nehnuteľnosť za absurdnú. To že jej odvolací súd v odvolacom konaní vyhovel a to bez toho, aby vysvetlil dôvody, na základe čoho, označili za zásah do viacerých základných ľudských práv a slobôd žalovaných. Vyslovili názor, že ak žalobkyňa žiadala vydať do konkurznej podstaty celú nehnuteľnosť, bola povinná žalovať aj Mgr. U. a Ing. V., keďže tieto osoby vlastnili nadväzujúcimi právnymi úkonmi. Mali svoj podiel na aktuálnom stave vlastníckych práv ak za počiatok vezmeme stav vlastníckych práv, keď tento svedčil úpadcovi.

31. Dodali ďalej, že odvolací súd nerešpektoval pokyn dovolacieho súdu ani v tej časti, kde mu najvyšší súd uložil povinnosť, aby v novom rozhodnutí rozhodol aj o trovách dovolacieho konania.

32. Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

33. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je dôvodné.

34. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

35. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného rozhodnutia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

36. Podľa § 431 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

37. Podľa § 431 ods. 2 CSP, dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

38. Podľa ustanovenia § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

39. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

40. Z obsahu dovolania vyplýva, že jedným z dôvodov, z ktorých dovolateľ v zmysle § 420 písm. e/ CSP vyvodil prípustnosť dovolania, je nesprávne obsadený odvolací súd.

41. Podľa § 420 písm. e/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

42. Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi.

43. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokolvek trestného obvinenia proti nemu.

44. Podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

45. Dovolatelia v dovolaní namietali, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca JUDr. Vladimír Hrib, PhD. V súvislosti s uvedenou námietkou žalovaných, dovolací súd poukazuje na jeho závery uvedené v odseku 14 odôvodnenia ním skôr vydaného uznesenia sp. zn. 1Obdo/33/2019 z 5. marca 2020, na ktorých zotrúva. Pokiaľ žalovaní v dovolaní poukazovali na tú skutočnosť, že o námietke zaujatosti rozhodovala sudkyňa, ktorá v minulosti pôsobila na Krajskom súde Košice a jeho obchodným kolégiom, ktorému predsedal práve JUDr. Hrib, bola v minulosti aj navrhnutá za členku Súdnej rady, dovolací súd uvádza, že samotná skutočnosť, že sudkyňa rozhodujúca o námietke zaujatosti vznesenej proti JUDr. Hribovi bola predtým sudkyňou toho istého súdu a jeho kolégiom, ktorého bola sudkyňou, bola navrhnutá za členku Súdnej rady, nemá takú povahu, aby bola spôsobilá v zmysle § 49 CSP vyvolať odôvodnené pochybnosti o jej nezaujatosti. Navyše, ak žalovaní mali dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudkyne, mali námietku zaujatosti uplatniť už v konaní, v ktorom sudkyňa resp. senát, ktorého bola členkou, o námietke uplatnenej proti JUDr. Hribovi rozhodoval. Nakoľko žalovaní v dovolaní neuvádzali žiadne ďalšie (odlišné) skutočnosti a dovolací súd sa stotožnil so svojim záverom, uvedenom v skôr vydanom uznesení, dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaných podľa ustanovenia § 420 písm. e/ CSP nie je procesne daná.

46. Dovolatelia vyvodili prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

47. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

48. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že súd posudzoval žalobkyňou namietaný právny úkon v kontexte odporovateľného právneho úkonu podľa § 58 ZoKR (právny úkon bez primeraného protiplnenia) a tiež podľa § 60 ZoKR (tzv. „ukracujúci úkon“). Odvolací súd v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku uzavrel, že bol naplnený odvolací dôvod podľa písm. h/ CSP, teda že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a to konkrétne nesprávneho posúdenia neúčinnosti právneho úkonu, keď z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní nepreukázali neexistenciu ich úmyslu ukrátiť uspokojenie pohľadávok konkurzných veriteľov. Dovolací súd sa stotožnil s námietkou žalovaných, že z odôvodnenia odvolacieho súdu nie je možné zistiť, v čom spočíva omyl súdu prvej inštancie v súvislosti s aplikáciou práva, ktoré konkrétne ustanovenie zákona súd prvej inštancie aplikoval nesprávne a ktorým správnym ustanovením ho odvolací súd nahradil. Pritom aj podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnenie rozsudku potvrdzuje, že odvolací súd posudzoval žalobou napadnutý právny úkon úpadcu podľa toho istého ustanovenia ZoKR ako aj súd prvej inštancie, konkrétne podľa § 60 ZoKR („ukracujúci právny úkon“), avšak dospel k úplne opačnému záveru o existencii úmyslu úpadcu namietaným právnym úkonom ukrátiť svojich veriteľov. Teda kým súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru o neexistencii úmyslu úpadcu

pri uzatváraní zmluvy, ktorou úpadca previedol na žalovaných dotknutý nehnuteľný majetok, odvolací súd mal za to, že žalovaní nepreukázali, že o úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov v čase namietaného právneho úkonu nemohli vedieť. Odvolací súd konštatoval, že z obsahu celého spisu vyplýva, že žalovaní nepreukázali neexistenciu ich úmyslu ukrátiť uspokojenie pohľadávok konkurzných veriteľov. Vychádzajúc z uvedeného, aj podľa názoru dovolacieho súdu, dôvodom zmeny rozsudku súdu prvej inštancie nebolo nesprávne právne posúdenie, ale, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd žalobe vyhovel s odôvodnením, že z obsahu celého spisu vyplýva, že žalovaní nepreukázali neexistenciu ich úmyslu ukrátiť uspokojenie pohľadávok konkurzných veriteľov. Nedostatok úmyslu úpadcu ukrátiť svojich veriteľov vyvodil súd prvej inštancie s účastníkmi dňa 21. marca 2012 a 21. augusta 2013 uzatvorených zmlúv, ako aj z konania samotnej žalobkyne, ktorá sa nedomáhala odporovateľnosti kúpnej zmluvy a dohody o započítaní uzatvorenej medzi terajším úpadcom ako predávajúcim a Ing. U. V. ako kupujúcim dňa 25. septembra 2013, pričom Ing. U. V. je tiež osobou spriaznenou s úpadcom a samotná zmluva svojim obsahom je takmer totožná s obsahom kúpnej zmluvy a dohody o započítaní, uzatvorenej medzi terajším úpadcom ako predávajúcim a žalovanými 1/ až 4/ ako kupujúcimi 1/ až 4/ dňa 21. augusta 2013. Odvolací súd k svojim odlišným záverom dospel na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie, čo by bolo prípustné jedine za predpokladu, ak by predtým dokazovanie v potrebnom rozsahu sám zopakoval (§ 384 ods. 1 CSP), avšak v takom prípade by musel na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie (§ 385 ods. 1 CSP). Ak sa však odvolací súd chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1 CSP sám v potrebnom rozsahu zopakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 191 CSP. K odlišnému vyhodnoteniu dôkazu má odvolací súd povinnosť poskytnúť sporovej strane možnosť vyjadriť sa k nemu. Ak by aj napríklad dôkaz listinou nemusel byť vykonaný spôsobom upraveným v § 204 CSP, vykonanie dôkazu však musí byť zaznamenané, musí vždy byť zrejmé, aké informácie súd z listiny čerpal a ani v tomto prípade nemôžu byť strany pripravené o právo sa k dôkazu vyjadriť. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o opodstatnenosti žaloby žalobkyne, dospel v podstate iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie. Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania (napr. uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/27/2019 zo 14. marca 2019). Z odseku 105 odôvodnenia rozsudku dovolacieho súdu napokon ani nie je zrejmé, ktorým súdom prvej inštancie vykonaný dôkaz hodnotil odvolací súd odlišne, keď len poukázal na obsah celého spisu bez bližšej konkretizácie.

49. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti, ktorou sa domáhal vrátenia nehnuteľností aj z dôvodu, že sa žalobkyňa nedomáhala neúčinnosti ďalších právnych úkonov - napr. zámennej zmluvy špecifikovanej v odseku 13 odôvodnenia (odsek 44 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). V súvislosti s tým, sa žalobkyňa v odvolaní bránila tým, že súd za takejto situácie môže žalobe vyhovieť aj v časti, teda čo sa týka spoluvlastníckych podielov, ktoré majú byť do podstaty vrátené. Odvolací súd žalobe vyhovel v celom rozsahu bez toho, aby bol svoje rozhodnutie odôvodnil a vysporiadal sa tak so závermi súdu prvej inštancie ako aj samotnej žalobkyne uvedenými v odvolaní. Takto vyhotovený rozsudok nepochybne nezodpovedá ustanoveniu § 393 CSP.

50. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP najvyšší súd rozsudok dovolacieho súdu zrušil podľa § 449 ods. 1 a § 450 CSP a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní sa odvolací súd vysporiada s vytýkanými vadami, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP.

51. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.